

THEO SWART OVER BEGINJAREN KCV

Interview door Kees Slijkerman

In de serie *Mensen van het eerste uur* belichten we mensen die in de beginjaren van de Katholieke Charismatische Vernieuwing een rol hebben gespeeld. Mensen als pater André Beijersbergen, Jozef Horsthuis, Ed en Karin Arons, Anton en Nellie Ruiter kwamen al aan de beurt. Theo Swart ontbrak nog altijd in dit rijtje.

Van Theo Swart (1920) wist ik dat hij een van de oprichters was van de Croygemeenschap*, die in 1977 gevormd werd. Dat was een charismatische gemeenschap die in de eerste jaren van de Katholieke Charismatische Vernieuwing (KCV) in Nederland een belangrijke rol heeft gespeeld door de vormingsactiviteiten op kasteel Croy, bij Aarle-Rixtel. Een interview met Theo Swart was er nog nooit van gekomen, maar nu had ik het voorrecht hem te bezoeken in zijn appartement in Beek en Donk, dicht bij Helmond. Dit bezoek heeft grote indruk op mij gemaakt. Theo is 94 jaar en nog zeer helder van geest. Hij blijkt al in 1974 betrokken te zijn geraakt bij de KCV, een toen snelgroeïende vernieuwingsbeweging die zorgde voor gebedsgroepen in het hele land, grotere bijeenkomsten, publicaties, het tijdschrift *Bouwen aan de Nieuwe Aarde* en een vorming van zeven weken om mensen te brengen tot leven in de heilige Geest.

Wie was Theo Swart voordat hij in november 1974 de charismatische vernieuwing leerde kennen?

Hij groeide op in een groot katholiek gezin in een protestantse omgeving, eerst in Groningen, later in Overijssel en Maarn. Hij heeft veel last gehad van de beperking dyslexie, die hem heeft gehinderd in het spreken en schrijven. Hij werd er ook om gepest. Maar met grote nadruk legt hij in ons gesprek uit hoe hij heeft geleerd dat het negatieve in je leven het positieve beter kan doen stralen. Zijn vader illustreerde dat een keer met mest, waar hij een aardappel op legde. 'Die aardappel haalt zijn voeding uit de mest', lichte vader Swart toe. 'Dan lust ik

geen aardappels meer', zei een jonger broertje van Theo. Maar zelf heeft Theo deze wijze les van zijn vader vele malen werkelijkheid zien worden in zijn leven.

De blunder

Door wat hij noemt 'de blunder van mijn leven' raakte hij verzeild in een padvinderachtige beweging van nazi-Duitsland. Daardoor belandde hij in november 1944 in een opleiding voor scherpschutters in Azerbeïdzjan (Sovjet-Unie). 'Ik heb nooit aan een front gestaan en ben niet als scherpschutter actief geweest. De meest moeilijke tijd is geweest gedurende mijn tewerkstelling in de stad Leipzig, die eind 1943 zwaar werd gebombardeerd. De hele stad was een en al vuur. Gevels stortten vlak achter ons in. Overall lagen dode mensen. Kort daarop werden we ziek. Het was tyfus of cholera. Met een man of twaalf werden we in quarantaine geplaatst. In één week stierven acht mensen. Tussen het kreunen en gorgelen van de stervenden hoorde je ook bidden en vloeken.' Maar in alle ellende om hem heen ervoer Theo toch de aanwezigheid van de Heer! Na de oorlog kwam hij terecht in een interneringskamp, omdat hij 'in vreemde krijgsdienst was gegaan'**. In dat kamp werd hij assistent-geestelijk verzorger. Dat God het negatieve laat meewerken ten goede voor wie Hem liefhebben, staat in Romeinen 8,28. En dat heeft Theo vaak ervaren.

Wat zing je mooi

Als kind werd Theo gepest en voelde hij zich minder geacht. Daarom was voor hem het ontvangen van zijn eerste heilige communie

een extra bijzondere ervaring met Onze Lieve Heer. En nadat hij het sacrament van het vormsel had ontvangen, liep hij de hele dag te zingen in een onbekende taal. Zijn moeder zei: 'Jongen, je zingt zo mooi, maar ik kan het niet verstaan'. Zou dat tongentaal, klanktaal, geweest zijn?

Verzadigd in christenzijn

Op 17 oktober 1974 stond er een artikel over Theo Swart in het Eindhovens Dagblad, getiteld *Ikonen schilderen en religieus beleven*. Theo werkte bij de technische dienst van Sint-Jozefdal in Eindhoven. Hij was opgeleid als huisschilder, maar had in zijn vrije tijd kunstnijverheid gedaan en geleerd iconen te schilderen. De liefde voor iconen had hij geleerd van een pater in de Paulusabdij te Oosterhout***. Voor de oorlog was hij een aantal jaren in het klooster geweest bij de fraters maristen in België. In de oorlog is hij uitgetreden, maar wel diep gelovig gebleven, persoonlijk verbonden met Onze Lieve Heer. In het Eindhovens Dagblad zegt hij: 'Ik zou zo verzadigd willen zijn in het christenzijn, dat ik dat naar anderen kan uitstralen'. Een paar weken later zou hij kennis maken met de charismatische vernieuwing.

Pinksteren in katholieke kerk

Zijn vrouw Ine en zijn schoonvader hadden eerder al contact gekregen met een pinkstergemeente. Theo had daar als katholiek wel wat moeite mee. Een collega op zijn werk, broeder Hazekamp, zei hem dat er zoiets nu ook in de Rooms-katholieke Kerk was. Deze broeder bracht Theo op 4 november 1974 naar de katholieke charismatische gebedsgroep van Ed en Karin Arons in de Ithacastraat te Eindhoven. Theo: 'Het was een liefdevolle kennismaking en we waren welkom. De woonkamer zat vol mensen, ik meen wel 24. Ze zaten op de grond en op stoelen en zelfs half op het dressoir. Het zat stampvol. Ik heb nog contact met verschillende mensen van het eerste uur. Er werd gezongen met gitaarbegeleiding van Ed. Er werden gedeelten uit de Schrift gelezen en op een inspirerende manier levend gemaakt. Deze beleving ervoeren we niet in de kerk. In de

kerk kregen we ander geestelijk voedsel, de Eucharistie. Later werd ook met die kring van Ed en Karin met heel veel toewijding de Heilige Mis gevierd. Voortaan gingen we elke week naar de gebedsgroep. Daar zijn we geestelijk gegroeid.'

Een belangrijke activiteit van de KCV in de eerste jaren was het geven van de vorming tot leven in de Geest, een cyclus van zeven weken om te komen tot een doop in de Heilige Geest.***

Ons de handen opgelegd

Over het gebed om de doop in de Geest zegt Theo Swart: 'Die genade hebben wij ook doorgemaakt, op 11 februari 1975 bij ons thuis. Ed en Karin Arons hebben ons de handen opgelegd en voor ons gebeden om een uitstorting van de heilige Geest.'

Ik, Kees, vraag Theo: 'Heb je toen iets nieuws ervaren wat je daarvoor nog niet kende?' Theo: 'Nee, het was meer een bevestiging, een beseffen. Wat al in mij leefde kreeg een naam. De Lieve Heer gaf Ed en Karin daarbij een tekst die werd uitgesproken: Jeremia 17,7. Deze tekst is voor mij een bron van geestelijke energie geworden. In de NBV-vertaling luidt deze tekst: *Gezegend wie op de HEER vertrouwt, wiens toeverlaat de HEER is. Hij is als een boom geplant aan water, zijn wortels reiken tot in de rivier. Hij merkt de komst van de hitte niet op, zijn bladeren blijven altijd groen. Tijden van droogte deren hem niet, steeds weer draagt hij vrucht.*

Juist in het donker

Al spoedig was de huiskamer van Ed en Karin te klein. Ze verhuisden naar de Laagstraat. Theo: 'De verhuizing heb ik grotendeels gedaan met nog iemand. Ik kon gebruikmaken van een grote aanhanger van mijn werkgever. Ik was afgekeurd voor mijn werk, mijn longen hadden geleden door de giftige stoffen waar ik mee in aanraking ben geweest'.

Theo Swart heeft zoveel herinneringen die hij wil doorgeven, dat hij er in 2001 een boek over begon te schrijven, waar hij nog steeds aan sleutelt. In een kleine oplage heeft hij het al uitgegeven onder een titel die verwijst naar wat hij van zijn vader heeft geleerd: *Juist in het donker*.

*De Croygemeenschap bestaat nog steeds en heeft 10 leden. Theo en Monique Voorhout hebben de leiding. Ze komen één zondag in de maand bij elkaar. Dan delen ze veel met elkaar, hebben een tijd van lofprijzing en veel aandacht voor het Woord van God om Hem te leren kennen, zoals Hij werkelijk is (Efeziërs 1,17).

**Over het interneringskamp: blz.50-52 van *Juist in het donker*. Na anderhalf jaar kwam zijn zaak voor de rechter. Die zei: 'Uit het onderzoek blijkt dat het volledig te goeder trouw en onder verkeerde voorstelling van zaken is geschied. Uw detentie wordt beëindigd'.

***In die Paulusabdij is sinds 2006 de katholieke charismatische gemeenschap Chemin Neuf gevestigd.

****Liesbeth Timmermans-Noordhuis, nu verantwoordelijk voor het KCV-kinderprogramma, herinnert zich nog hoe Theo Swart en Theo Voorhout in 1984 vanuit Aarle-Rixtel helemaal naar Twente kwamen om deze vorming te geven aan een klein groepje mensen.

PRIESTERS IN DE LAAGSTRAAT

In de eerste jaren van de KCV waren in het dienstencentrum in de Laagstraat een paar priesters ingekwartierd: de paters Jan v. d. Berg m.s.c. en Marinus van den Heuvel o.f.m. Theo Swart: 'Pater Jan v. d. Berg was tot geloofsvreugde gekomen in Velp bij een pinkstergemeente. Ine en ik zijn met hem naar een bijeenkomst geweest, het was aanstekelijk hoe je hem, ondanks het longemfyseem waar hij aan leed, zag opgaan, je kon het je niet voorstellen van een katholiek priester. Prachtig. We hadden nog een prachtmens, de franciscaanse pater Marinus van den Heuvel o.f.m. Een rustige man. Het klinkt vreemd, maar het was een man die een en al liefde was. Hij was betrokken bij eenieder in dienstbaarheid. Als hij over Jezus sprak, was Jezus bijna zichtbaar.' Het pand aan Laagstraat 372-374 bleef in gebruik door de KCV tot in november 2014 de laatste bewoners vertrokken. Tot 1992 zat hier het landelijke dienstencentrum van de KCV.

Uit: Bouwen aan de Nieuwe Aarde, 17 mei 2015 - Jaargang 43 – Nr. 3

Dit artikel staat met foto's op
www.kcv-net.nl/bouwen-aan-de-nieuwe-aarde/schrijvers/kees-slijkerman/theo-swart-over-beginjaren-kcv

Bovenstaand interview vond plaats in november 2014.

Op 7 september 2015 is Theo Swart overleden in de leeftijd van 95 jaar.

Een overzicht van de serie *Mensen van het eerste uur* is te vinden op
www.kcv-net.nl/kcv/historie/mensen-van-het-eerste-uur

Dit is 0401 op www.stucom.nl.